

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Deres ref.:

Vår ref.: 20/16721-1

Saksbehandler: Kristin Helene Skullerud

Dato: 15.05.2020

Svar på oppdrag 75 fra Helse- og omsorgsdepartementet vedrørende Veileder for luftfarten og nye råd fra EASA

Oppdrag: Helse- og omsorgsdepartementet viser til Veileder for smittevernpraksis for offentlig kommunikasjon i luften ved utbrudd av covid-19 som ble publisert 28. april.

Det er varslet at vi via Samferdselsdepartementet i løpet av onsdag 13. mai vil få utkast til nye råd fra EUs luftfartsbyrå, EASA. HOD vil videresende dette så fort det er mottatt. HOD ber om at HelseDirektoratet i samarbeid med Folkehelseinstituttet vurderer om det er avgjørende punkter der EASAs råd avviker fra veilederens anbefalinger, og om det er faglig grunnlag og behov for å justere veilederens anbefalinger i lys av EASAs nye råd.

Videre har det vært oppslag de siste par dagene om at det ikke er funnet smitte på passasjerer på fly, men til besetning. HOD ber om at HelseDirektoratet i samarbeid med Folkehelseinstituttet vurderer om dette medfører riktighet og hvilken betydning dette har for gjeldende vurderinger og råd, herunder om det er faglig grunnlag og behov for å justere veilederens anbefalinger i lys av dette.

Frist for oppdraget er fredag 15. mai kl. 09.00.

HelseDirektoratet og Folkehelseinstituttets vurderinger følger:

ER DET SAMSVAR MELLOM EASAS OG ANBEFALINGER I VEILEDER FOR LUFTFARTEN?

Rådene som er gitt i Veileder for luftfarten bygger på kunnskap om smitteforbyggende tiltak og den aktuelle smittesituasjonen i Norge per i dag. Rådene er gitt for luftfart i Norge. Rådene i EASAs Operational Guidelines er i stor grad sammenfallende med rådene som er gitt i veilederen. Rådene bygger på de samme grunnpilarene:

- Syke personer skal ikke reise
- God hand- og hostehygiene og forsterket renhold
- Redusert kontakt mellom personer

HelseDirektoratet

Avdeling kommunale helse- og omsorgstjenester

Kristin Helene Skullerud, tlf.: +4797728445

Postboks 220 Skøyen, 0213 OSLO • Besøksadresse: Vitaminveien 4, Oslo • Tlf.: (+47) 47 47 20 20

Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

EASA anbefaler at avstand for å unngå kontakt skal opprettholdes gjennom hele reisen, fra terminal til terminal. En avstand på minst 1,5 meter anbefales. EASA anbefaler kompensierende tiltak dersom slik avstand ikke kan opprettholdes, blant annet bruk av munnbind. EASA anbefaler også at bruk av munnbind bør vurderes sterkt ('strongly considered') for alle personer fra de kommer til terminal på avreisested til de forlater terminal på ankomststedet. EASA henviser her til bruk av medisinske munnbind.

ECDC har gitt råd om at bruk av munnbind eller ansiktsmasker i befolkningen kan vurderes som aktuelt tiltak for å smitteforebygging i situasjoner der avstand ikke kan opprettholdes, eller ved høy smitterisiko. ECDC understreker at effekten av et slikt tiltak er usikker, at det kun bør brukes i tillegg til andre tiltak, og at i mangelsituasjoner bør medisinske munnbind forbeholdes helsetjenesten. Dokumentet fra EASA henviser til disse rådene.

Medisinske munnbind har en beskyttende effekt ved bruk i helsetjenesten. Kunnskapen om effekt ved bruk i samfunnet er begrenset, og det er knyttet usikkerhet til effekten av dette som tiltak. Andre ansiktsmasker (ikke-medisinske munnbind) har usikker effekt for smittereduksjon, men en viss effekt kan ikke utelukkes. Kunnskapen om den beskyttende effekten av både medisinske munnbind og andre ansiktsmasker kan endres.

Folkehelseinstituttets vurderinger

Det er per i dag ikke tilkommet ny kunnskap som gir et faglig grunnlag for å endre anbefalingene som er gitt i Veileder for luftfarten. Munnbind og ansiktsmasker kan ikke veie opp for andre smitteforebyggende tiltak. Kontaktreduserende tiltak for å holde avstand mellom personer bør opprettholdes gjennom hele reisen, fra terminal til terminal. Folkehelseinstituttet har vurdert at avstanden mellom passasjerer i flykabinen kan være mindre enn en meter, og at ett åpent sete mellom passasjerer gir tilstrekkelig avstand i denne sammenhengen.

Smitterisikoen i samfunnet er avgjørende for vurderingen av om munnbind bør anbefales i tillegg til andre forebyggende tiltak. I Norge er det per i dag en begrenset smitterisiko.

Munnbind er ikke anbefalt som tiltak for befolkningen per i dag. Det kan likevel være situasjoner utenfor helsetjenesten der det kan være aktuelt eller ønskelig å bruke munnbind etter individuell vurdering. Det kan være for å redusere risiko for smitte dersom smitterisikoen i området er høy, eller for personer med særlig høy risiko for alvorlig sykdom.

EASA gir råd om at de reisende bør ha med seg munnbind for hele reisen. Folkehelseinstituttet mener at dersom flyselskap anbefaler eller setter krav om bruk av munnbind bør munnbindene gjøres tilgjengelig av flyselskapet, og det bør gis opplæring/instruksjon i korrekt bruk.

SMITTERISIKO PÅ FLYREISER

I Veileder for luftfarten er smitterisikoen ved flyreiser omtalt. Det er så vidt vi kjenner til ikke dokumentert smitte av covid-19 på fly. EASA omtaler også dette, og henviser til ECDC. Dette er kunnskap som bygger på publisert og offentlig tilgjengelig informasjon. Det utelukker ikke at smitte på fly kan forekomme. Det kan imidlertid være vanskelig å knytte smitten direkte til flyreiser, ettersom syke personer kan ha blitt smitte flere steder. Det er også mulig at tilfeller med mulig eller sannsynlig smitte på fly ikke er beskrevet i dokumenter som er offentlig tilgjengelig. Det ser altså ikke ut som at smitte på flyreiser forekommer hyppig.

Oppsummering

EASAs råd er å bruke munnbind som kompenserende tiltak spesielt der man ikke klarer å overholde anbefaling om avstand mellom passasjerer. Helsedirektoratet og FHI har tidligere vurdert at effekten av munnbind er usikker og ikke kan veie opp for avstand. Dersom EASAs anbefaling om dette nå skal innføres som praksis i Norge, bør flyselskapene få ansvar for utdeling av munnbind og opplæring av passasjerene. Innkjøp av munnbind kan ikke overlates til passasjerene da det for tiden er en usikker forsynings situasjon for munnbind i Norge.

Vennlig hilsen

Svein Lie e.f.
fagdirektør

Kristin Helene Skullerud
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk

Kopi:
FOLKEHELSEINSTITUTTET